

Polecenia podsumowujące

1. Omów decyzje Wielkiej Trójki podjęte na konferencji w Teheranie.
2. Wyjaśnij, jakie znaczenie dla powojennego ładu miała konferencja jałtańska.
3. Oceń politykę aliantów zachodnich wobec Józefa Stalina.

Konferencje Wielkiej Trójki

Podsumowanie

◆ Geneza Wielkiej Koalicji

Wielka Brytania główną siłą koalicji do 1941 r.

Ogromny wkład mniejszych państw (np. Polski, Norwegii oraz Holandii) w działalność koalicji. Polska armia drugą co do wielkości armią aliancką. Od jesieni 1940 r. USA nieformalnym uczestnikiem koalicji antyhitlerowskiej.

◆ Powstanie Wielkiej Koalicji

Początkowo tworzenie nieformalnej koalicji przez Wielką Brytanię i USA.

1941 – Karta atlantycka dokumentem określającym politykę koalicjantów.

Przystąpienie ZSRS oraz państw znajdujących się pod niemiecką okupacją do koalicji.

1 I 1942 – podpisanie Deklaracji Narodów Zjednoczonych przez 26 członków koalicji; powstanie Wielkiej Koalicji.

Trzonem Wielkiej Koalicji – Wielka Trójka, tj. przywódcy USA, Wielkiej Brytanii i ZSRS.

XI 1943 – konferencja w Kairze – spotkanie przywódców Wielkiej Brytanii, USA i Chin.

◆ Konferencje Wielkiej Trójki

Data	Miejsce	Uczestnicy	Postanowienia
28 XI – 1 XII 1943	Teheran	USA – Franklin Delano Roosevelt, ZSRS – Józef Stalin, Wielka Brytania – Winston Churchill	<ul style="list-style-type: none"> • zamiar rychłego utworzenia drugiego frontu we Francji • przywrócenie niepodległości Austrii • podział Niemiec na trzy strefy okupacyjne • Polska „przesunięta” na zachód, a jej wschodnie tereny w ZSRS • Europa Środkowo-Wschodnia w strefie wpływów ZSRS • wspomaganie przez aliantów „partyzantów” Josipa Broza-Tito
4–11 II 1945	Jałta	USA – Franklin Delano Roosevelt, ZSRS – Józef Stalin, Wielka Brytania – Winston Churchill	<ul style="list-style-type: none"> • podział Niemiec po wojnie na cztery strefy okupacyjne • obciążenie Niemiec reparacjami wojennymi • odbudowa niepodległej Austrii • linia Curzona wschodnią granicą Polski • zapowiedź utworzenia nowego polskiego rządu – podstawą ten działający już w kraju i podporządkowany Stalinowi • likwidacja jugosłowiańskiego rządu na uchodźstwie i przekazanie władzy komunistom • zobowiązanie się ZSRS do przystąpienia do wojny z Japonią w 2–3 miesiące po kapitulacji Niemiec
17 VII – 2 VIII 1945	Poczdam	USA – Harry Truman, ZSRS – Józef Stalin, Wielka Brytania – Winston Churchill (do 28 VII), Clement Attlee	<ul style="list-style-type: none"> • ustalenie zasad okupacji Niemiec • przyjęcie sowieckiej koncepcji dotyczącej wschodniej granicy Niemiec • zatwierdzenie planu wysiedlenia ludności niemieckiej z Polski i Czechosłowacji • decyzja o ukaraniu niemieckich zbrodniarzy wojennych

Polecane publikacje

N. Davies, *Wielka Koalicja. Raport*, tłum. P. Ukielski, P. Śliwowski, Warszawa: Muzeum Powstania Warszawskiego, 2005.

M. Folly, G. Roberts, O. Rzheshewsky, *Churchill i Stalin. Toksyczni bracia*, tłum. Z. Kościuk, Warszawa: Bellona, 2021.

S.M. Plokhly, *Jałta. Cena pokoju*, przeł. R. Bartołd, Poznań: Rebis, 2011.

